

**Varhaiskasvatuksen erityispedagogiikan
toimintakertomus Hangossa
2025–2026**

Johdanto

Lapsella on oikeus saada tukea heti tuen tarpeen ilmetessä, minkä vuoksi tuki tulee aloittaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tukea voidaan antaa säännöllisesti joko lyhyemmän tai pidemmän ajan, ja sen vaikuttavuutta tulee arvioida säännöllisesti. Tuki voi olla pedagogista, rakenteellista tai hoidollista. Varhaiskasvatuksessa lapsen tuen tasot ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki, kun taas esiopetuksessa käytössä ovat ryhmäkohtainen ja lapsikohtainen tuki.

Hangossa ja Lappohjassa toimii tällä hetkellä viisi päiväkotia ja kolme perhepäivähoitajaa vuoden 2025 loppuun, kaksi perhepäivähoitajaa tammikuusta 2026. Esiopetusta järjestetään kolmessa päiväkodissa. Hangossa työskentelee yksi varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä ruotsin- että suomenkielisten lasten parissa, kun taas perusopetuksen erityisopettajat tukevat esiopetuksessa olevia lapsia.

Toiminta ja tavoitteet

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja on säännöllisesti tavannut lapsia ja henkilökuntaa päiväkodeissa sekä perhepäivähoidossa. Lasten tukitoimia on suunniteltu yhdessä päiväkotien henkilökunnan ja toisinaan myös huoltajien kanssa. Erityisopettaja on ohjannut henkilökuntaa työssään, seurannut tukitoimien toteutumista sekä osallistunut niiden arviointiin.

Yhteistyössä henkilökunnan kanssa, hän on ensisijaisesti työskennellyt niiden lasten kanssa, jotka tarvitsevat arjessaan enemmän tukea, esimerkiksi tehostettua tai erityistä tukea saavat lapset. Joissakin päiväkotiryhmissä on lisäksi ollut resurssihenkilöstöä, joka on työskennellyt lasten kanssa joko määräaikaaisesti tai säännöllisemmin.

Erityisopettaja on toiminut myös yhteyshenkilönä varhaiskasvatuksen ja eri terapeuttien välillä. Hän on konsultoinut puheterapeutteja, toimintaterapeutteja ja psykologeja lasten arviointeihin sekä terapiatarpeisiin liittyvissä asioissa. Lisäksi erityisopettaja on yhteistyössä LUVN lastenneuvolan kanssa laatinut suosituksia erilaisia tutkimuksia ja arviointeja varten varhaiskasvatuksessa oleville lapsille.

Varhaiskasvatuksen tuen tavoitteena on edistää jokaisen lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhain annettu ja lapsen tarpeisiin yksilöllisesti sovitettu tuki tukee lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Tuen tulee olla säännöllistä, ja sen toteutumista sekä vaikuttavuutta tulee seurata ja arvioida tarpeen mukaan.

Mikäli erityisopettajan antama tuki ei ole ollut riittävää ja lapsella on ilmennyt lisätuen tarvetta, erityisopettaja on yhdessä huoltajien kanssa laatinut suosituksia LUVN terapeuteille tai psykologeille tarkempia selvityksiä varten. Näin lapsi on voinut saada kehityksensä tueksi tarvitsemansa avun ja tuen. Erityisopettaja on myös toiminut välittäjänä huoltajien sekä Hangon ja Raaseporin lasten ja nuorten kuntoutuspalveluiden välillä, muun muassa lähetteisiin, suosituksiin ja arviointien aikatauluihin liittyvissä asioissa.

Painopistealueet

Lasten kielellisen kehityksen tukeminen sekä toimintakielen vahvistaminen ovat jo useiden vuosien ajan olleet erityisvarhaiskasvatuksen keskeisiä painopistealueita Hangon ja Lappohjan varhaiskasvatuksessa sekä suomen- että ruotsinkielisten lasten parissa.

Hangossa on otettu käyttöön KieliPeda-materiaali monikielisten lasten kielellisen kehityksen ja toimintakielen oppimisen arviointiin. Ruotsinkielisissä päiväkodeissa on käytetty vastaavaa SpråkPeda-työkalua. Lukuvuoden 2025–2026 syys- ja kevätlukukauden aikana toteutettiin lisäksi Kettu-kielikartoituksia varhaiskasvatuksessa ja perhepäivähoidossa oleville lapsille. Kartoitukset kohdistuivat ensisijaisesti 3- ja 4-vuotiaisiin monikielisiin lapsiin, mutta myös 5-vuotiaat osallistuivat niihin.

Kielen tukemisen lisäksi erityisopettaja on vastannut siitä, että erilaisia terapioita tarvitseville lapsille on laadittu tarvittavat suositukset ja että he ovat päässeet jatkoselvitysten jonoon. Hangon kaupungin esiopetusikäisille lapsille tehtiin koulukypsyysarviointi tammikuussa 2026.

Kuluneen vuoden aikana esiopetuksessa on järjestetty useita oppilashuoltokokouksia, joihin ovat osallistuneet pääasiassa opettajat, lastenneuvolan henkilöstö, psykologit ja eri terapeutit.

Henkilöstökoulutus

Koska erityisopettaja työskentelee yksin, on tärkeää seurata alan kehitystä ja muutoksia sekä ylläpitää ja kehittää omaa ammatillista osaamista säännöllisesti. Tämä on ollut mahdollista etäkoulutusten ja lyhyempien verkkoseminaarien avulla.

Erityisopettaja osallistui lukuvuoden 2025–2026 aikana useisiin maksuttomiin verkkoseminaareihin, webinaareihin ja lyhytkursseihin. Hän osallistui myös alueellisiin erityisopettajatapaamisiin syys- ja kevätlukukaudella sekä LUVN terapeuttien järjestämiin tiedotustilaisuuksiin. Lisäksi hän on saanut työnohjausta kerran kuukaudessa kevätlukukaudesta 2020 lähtien.

Lyhyet koulutukset, verkkoseminaarit ja webinaarit lukuvuonna 2025–2026

- 19.–20.11.2025 Strategi (barn) -ohjaajakoulutus Teamsin välityksellä. Järjestäjä: ADHD-liitto. Maksuton koulutus.
- 15.12.2025 Oppimisen, osallistumisen ja koulunkäynnin tuen tutkijatapaaminen. Järjestäjä: Opetushallitus.
- 3.2.2026 Varhaiskasvatuksen vaikuttava tuki -tutkimusseminaari. Järjestäjät: Tampereen yliopisto ja opetus- ja kulttuuriministeriö.
- 11.–12.3.2026 Specialpedagogikens dag och Nordiska specialpedagogiska konferenssen. Järjestäjä: Stockholms universitet och Specialpedagogiska institutionen. Maksuton konferenssi.
- 26.3.2026 Varhaiskasvatus kotoutumisen tukena – teoriaa, käytäntöjä ja ratkaisuja -webinaari. Järjestäjä: Elinvoimakeskus.
- 7.5.2026 En introduktion till neuropsykiatriska funktionsvariationer (NPF) hos yngre barn och hur symtomen kan ta sig i uttryck i daghemsmiljön. Järjestäjä: BVIF.

Syyslukukauden 2025 ja kevätlukukauden 2026 aikana erityisopettaja osallistui lisäksi Opetushallituksen järjestämiin verkkoseminaareihin, joissa käsiteltiin muun muassa 1.8.2025 voimaan tullutta uutta esiopetuksen tukijärjestelmää sekä varhaiskasvatussuunnitelman 2026 uudistamistyötä.

Yhteistyö

Syyslukukauden aikana erityisopettaja osallistui vanhempainiltoihin useissa Hangon ja Lappohjan päiväkodeissa. Vuoden aikana järjestettiin useita moniammatillisia yhteistyötapaamisia yhdessä huoltajien, henkilöstön ja eri yhteistyötahojen kanssa.

Esiopetuksessa järjestettiin oppilashuoltokokouksia elokuussa, lokakuussa ja tammikuussa. Hangon esiopetuksen oppilashuoltoa koskeva koko lukuvuoden arviointikokous pidettiin toukokuun 2026 lopussa.

Erityisopettaja osallistui myös Länsi-Uudenmaan erityisopettajien verkostotapaamisiin Hangossa 29.9. ja Inkoossa 24.2. sekä pääkaupunkiseudun erityisopettajien tapaamisiin Espoossa 21.10. ja Helsingissä 17.3. Lisäksi hän osallistuu alueellisen esiopetuksen tuen yhteistyötyöryhmään, jossa on osallistujia eri kunnista Etelä-Suomesta. Työryhmä kokoontui Vihdissä 12.9. sekä etäyhteydellä 30.1. ja 27.3.

LUVN terapeuttien kanssa järjestettiin verkostotapaamisia Karjaalla 7.10. ja Tammisaaressa 15.4. Erityisopettaja vieraili avoimessa päiväkotikoti Pikku-Lillassa viikoittain ja osallistui sen perhetoimintaan noin kerran kuukaudessa. Lisäksi hän ohjasi Raaseporista tullutta erityisopettajaopiskelijaa harjoittelujaksolla 23.3.–15.4.2026.

Tämän toimintakertomuksen on laatinut Hangossa 10.6.2026

Anita Nordblad, PeM, varhaiskasvatuksen erityisopettaja